

[Statsministeren]

ten kan komme til udfoldelse. Det er en udvikling, som vi støtter af al magt.

Men det er naturligvis i Europa, vi klarest og mest direkte vil opleve opruddets følger på godt og ondt. Med erfaringerne fra Central- og Østeuropa har vi fået en forsmag på, hvad der venter: på den ene side friheden og alle de nye muligheder, på den anden side alle problemerne, som viser sig, når man begynder at røre ved de stivnede strukturer, afsløringer af utrolig ineffektivitet og spild og følgerne af en ophobet rovdrift på miljøet. Samtidig kommer etniske problemer og nationale modsætninger, som de gamle regimer nok havde lagt låg på, men netop ikke havde kanaliseret ind i holdbare løsningsmodeller, til syne. Borgerkrigen i Jugoslavien er et forfærdende vidnesbyrd herom, men andre konflikter lurar.

På os i Vesten, som har været begunstiget af en udvikling i frihed og af et effektivt økonomisk system, hviler der nu et tungt ansvar for at træde hjælpende til. Mange grunde taler derfor. Det er sådan set mindre afgørende, om man lader sig drive af næstekærlighed eller af velforstået egeninteresse, det afgørende er, at der handles og handles hurtigt. Hastigheden er især afgørende, når det drejer sig om hjælp i form af fødevarer og medicin i truende nødsituationer.

På lidt længere sigt er den mest perspektivrige indsats, vi kan yde, forskellige former for teknisk bistand og rådgivning til fremme af den uhyre omstillingsproces, som nu forestår. Adskillige programmer, især i EF-regi, er allerede besluttet, og her kan vi med god mening på nationalt plan supplere med det, vi hver for sig er gode til, sådan som det også fremgår af den plan for bistanden til Østeuropa, som regeringen netop har lagt frem.

Det er åbenbart, at der vil være et kolossalt behov for investeringer i alle de lande, som nu står foran denne vældige omstillings- og moderniseringsproces. Det er lige så klart, at de midler, der vil være til rådighed, er begrænsede. Det nødvendiggør, at der udfoldes store bestræbelser på at sikre, at indsatsen kanaliseres de rigtige steder hen. De internationale finansielle institutioner, herunder den nye Østbank, er langt inde i disse overvejelser.

Forholdet mellem de enkelte lande, der var underlagt den gamle kommandoøkonomi, udgør et særligt problem i den nuværende fase.

Det gælder de østeuropæiske lande i forhold til Sovjetunionen, hvor jo samhandelen, bl.a. energiimporten, var baseret på varebytte, og det gælder ikke mindst de baltiske lande, der nu skal opbygge nye og sammenhængende økonomier. Naboforholdet gjorde det naturligt, at de nordiske lande, ikke mindst Danmark, gik i spidsen og støttede de baltiske landes frigørelsesproces, og lige så naturligt vil det være, at vi også yder en særlig indsats i forhold til disse tre nye lande i den kommende tid.

Danmark bidrager aktivt til gennemførelsen af et europæisk energicharter, som kan vise sig at blive et vigtigt grundlag for udviklingen af de økonomiske relationer mellem de tidligere østbloklande og Vesten.

Hele processen skal jo føre til, at de tidligere kommunistiske lande bliver i stand til at producere varer, som også kan sælges på verdensmarkedet. Det kan betyde øget konkurrence også over for danske erhverv, men de har reageret positivt over for den mulighed, og regeringen ser sådan på det, at selv om det skulle rejse problemer for virksomheder og for brancher i Danmark, så må vi betale den pris. Det vil også være den holdning, vi vil indtage over for vores partnere i EF.

Samhandel og samarbejde i det nye Europa bliver arbejdstitlen for de kommende mange år. De kanaler, som dette arbejde skal følge, vil være mange. Eksisterende samarbejdsstrukturer vil få nyt liv, og flere vil sikkert komme til. Inden for de sidste år har vi kunnet glæde os over, at CSCE, Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, fra at være en proces nu er ved at antage faste konturer. Vejen frem ad denne vej vil få vor uforbeholdne støtte.

Når det gælder ansvaret for vor umiddelbare sikkerhed, er det fortsat NATO, som er forankringen, et NATO, som tilpasser sig de ændrede vilkår, men som er rede til at give en troværdig garanti for vor sikkerhed. Omfanget af de tilpasninger, som NATO-alliancen står over for, får man et godt billede af ved at studere præsident Bushs nye initiativ.

Selv om klimaet i Europa er blevet afgørende ændret, er usikkerheden i mere teknisk-militær forstand dog fortsat en faktor, vi er nødt til at kalkulere med. I Sovjetunionen er der fortsat ophobet en formidabel militær kapacitet, og vi har endnu til gode at se, hvordan det-